

Skötselplan för askdunge inom detaljplan för Sörgården (fastighet Kungsberga 1:34 m fl)

Detta dokument utgör skötselplan för det område som i detaljplanen betecknas med "NATUR a₁ träd" och som består av en trädunge med äldre askar samt en gräsyta.

Bakgrund

Detaljplanens syfte

I planbeskrivningen anges det att detaljplanens syfte bland annat är att "tillvarata och stärka de naturvärden som finns inom området". Denna skötselplan utgör en av delarna för att uppnå detta syfte.

Planbestämmelser

De planbestämmelser som gäller för det område som denna skötselplan berör är följande:

- a₁ Marklov krävs för fällning av träd med en diameter >10 cm 1 meter över marken. Lov får endast ges om det krävs av naturvårdsskäl.
- träd Askdungen ska bibehållas.

Skötselplan

Skötselplanens syfte

Denna skötselplan är tänkt att tjäna som stöd för den samfällighetsförening som ansvarar för förvaltningen av den gemensamhetsanläggning som bildas till följd av detaljplanen. Skötselplanen erbjuder vägledning till hur det berörda området ska skötas för att de naturvärden som finns på platsen ska kunna bevaras och stärkas.

Beskrivning av området

Skötselplanen berör det område som i detaljplanen är betecknat med "NATUR a₁ träd". Detta område består till största del av en trädunge samt en gräsyta. Träddungen utgörs av framförallt äldre ask men även alm och en del andra trädslag förekommer. Det är i denna trädunge de högsta naturvärdena i området har hittats. På gräsytan växer olika örter som utgör viktiga nektarkällor för en del av de insektsarter som hittats på platsen.

Naturvärdena är framförallt kopplade till de äldre askarna och almarna. I området har det bland annat hittats två rödlistade skalbaggar (*Notolaemus castaneus* klassad som sårbar samt *Opilo mollis* nära hotad) och en signalart, lönnlav. Dessa och många andra arter är beroende av att det finns gamla och grova ädellövträd samt att det förekommer död ved, helst ska träden och den döda veden även vara solbelyst. Trädslagen ask och alm är också själva rödlistade (ask är starkt hotad och alm är akut hotad) då båda dessa trädarter är hårt drabbade av svampsjukdomar. Av denna anledning är det viktigt att så många som möjligt av askarna och almarna får vara kvar.

För ytterligare uppgifter om vilka arter som hittats i området hänvisas till artportalen samt den naturinventering som gjorts i samband med detaljplanens framtagande, *Inventering av skyddsvärda arter i Kungsberga 2016-09-20* av Sandra Åhlén och Magnus Stenmark.

Mål

Träddunge bestående av framförallt ask och alm och som präglas av ett stort ljusinsläpp. Träden har gott om plats att växa på och de tillåts växa sig gamla och grova. Efterträdare till de äldre träden tillåts växa på platser där de har gott om utrymme att växa sig stora och gamla.

Det finns en god tillgång på död ved i solbelysta lägen då detta substrat utgör en viktig levnadsmiljö för många arter.

Blommande örter tillåts stå kvar under sommaren som föda åt insekter.

Riktlinjer i exploateringskedet

För att skydda träden i samband med att området bebyggs bör träddungen stänglas in, detta görs förslagsvis med byggstaket eller liknande. Avgränsningens placering ska vara minst 2 meter utanför trädkronornas ytterkant. Inom det avgränsade området får inte grävning, körning med tunga fordon, upplägg av massor eller material, uppställning av bodar eller arbetsmaskiner ske. Dessa riktlinjer behövs för att skydda träden och deras rotsystem från skada som kan uppstå i samband med byggnationen. Om skada på träden eller deras rotsystem skulle uppstå kan detta få till följd att naturvärdet på sikt försämras. För mer information om hur detta bör hanteras se dokumentet *Skydda träden vid arbeten* framtaget av Länsstyrelserna.

I samband med exploateringen bör naturområdet iordningställas för att den samfällighetsförening som sedan kommer att ta över skötseln ska få ett lättskött område. Dessa åtgärder fungerar även som kompensationsåtgärder för de ingrepp som exploateringen innebär och syftar till att stärka naturvärdet i de områden som sparas. För att åtgärderna ska utföras på ett korrekt sätt och inte riskera att skada naturvärdet bör person med erforderlig kompetens inom naturvård vara delaktig i arbetet. Åtgärder som bör göras under exploateringskedet redovisas nedan.

Friställning av träd – askarna och almarna i dungen friställs för att få mer plats att växa på samt för att öppna upp brynet mot söder och släppa in ljus. Friställningen görs främst genom en utglesning av dungen från andra trädslag. Om det finns behov av ytterligare nedtagning av träd för att gynna värdefulla askar och almar kan även mindre träd av dessa två trädslag komma att tas ned, detta måste dock bedömas av person med erforderlig kompetens inom naturvård. Vid utglesningen av dungen är det inte enbart de gamla och grova träden som friställs utan även mindre askar och almar som fungerar som efterträdare till de äldre träden bör friställas. Detta görs för att de ska få plats att växa sig stora och gamla.

Faunadepåer – Veden som blir kvar från utglesningen av dungen (eller delar av den beroende på hur stor mängd som tas ned) används för att skapa faunadepåer i solbelysta lägen. En faunadepå är en hög eller stapel som består av delar av trädstammar och grenar. Den solbelysta döda veden utgör en viktig levnadsmiljö för många arter.

Skötselåtgärder för den samfällighetsförening som ansvarar för skötseln av området

Förhindra att området växer igen med sly genom att ta bort självsådda trädplantor innan de hinner bli stora. Plantor av ask och alm som etablerar sig på ytor där det finns utrymme för dem att växa sig stora kan dock få vara kvar och utgöra efterträdare till de större träden. Även ek kan tillåtas etablera sig.

Vid eventuell framtida nedtagning av träd kan veden från dessa användas för att komplettera de faunadepåer som skapats eller för att bilda nya faunadepåer i solbelysta lägen.

Gräsytan kan klippas eller slås men partier med blommande örter sparas under blomningssäsongen som födoresurs åt insekter. Det klippta eller slagna växtmaterialet förs företrädesvis bort från platsen för kompostering.

Vid behov kan åtgärder för att förhindra skuggning av faunadepåerna utföras. Dessa åtgärder utgörs främst av borttagning av sly och buskar samt klippning av högt gräs kring faunadepåerna.

Planbestämmelser och lagstiftning

Planbestämmelse om marklov

Enligt planbestämmelse krävs det marklov för fällning av träd med en diameter >10 cm 1 meter över marken i det område som denna skötselplan avser. Lov till trädfällning får endast ges om det krävs av naturvårdsskäl. Om ett träd utgör en risk, t ex genom att det finns en risk att det ska ramla över person eller egendom, är det därmed inte ett tillräckligt skäl för att ta ned trädet.

Anmälan om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken

För åtgärder på träd som uppfyller Naturvårdsverkets definition om särskilt skyddsvärda träd, se definition nedan, kan det krävas att en anmälan om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken görs innan några åtgärder utförs. Detta samråd görs med Länsstyrelsen.

Naturvårdsverkets definition av särskilt skyddsvärda träd

- **Jätteträd:** Levande eller döda träd som är grövre än en meter i diameter på det smalaste stället under brösthöjd.
- **Mycket gamla träd:** Levande eller död gran, tall, ek och bok som är äldre än 200 år. Övriga trädslag som är äldre än 140 år.
- **Grova hålträd:** Levande eller döda träd som är grövre än 40 cm i diameter i brösthöjd med utvecklad hållighet i huvudstammen.

10 Januari 2018

David Söderblom-Tay, biolog